

SPOVED

(Humoreska)

Marjan Kolar

Kobalov Miha, polkvalificirani delavec v gabrski tovarni lepenke in zaveden aktivist, ni vedel, ali ga je prej začela peči vest ali ga je prej začel boleti želodec. Na vsak način je bil zadosti nespameten, da je za veliko noč popustil svoji ženi in odšel z njo k sorodnikom, in bil je premalo trden, da bi se mogel upirati svinini, poticam, pirhom in drugim jedem, ki so jih nosili na mizo.

Noč je bila strašna. Naj je zlil vase še toliko žganja in pelinkovca, naj je delal dihalne vaje, nič ni pomagalo. Bolelo in peklo pa ga je tako, da je nazadnje komaj še rahlo stokal. Ko pa se je želodcu in vesti nenadoma pridružil še župnik, je Miha zamižal od groze in verjel, da mu bije zadnja ura.

Župnik je sedel ob vznožju njegove postelje in ga gledal kot davno nekoč pri veronauku in — prav res! — župnik in Miha sta žebrala spovedno molitev, potem pa je župnik prav milo in vzpodbudno začel:

— Si kradel, Miha?

— Ne, kaj pa mislite, tovariš fajmošter...

— Prav, prav, Miha, saj veš, da je krasti greh. Pa ubijal si, Miha?

— Veste kaj, to pa...

— No, to je pač formalno vprašanje. Pa lagal si, Miha, lagal?

— Hm, pravzaprav sem ženi včasih rekel, da grem na sestanek Socialistične zveze, pa sem šel samo v gostilno, drugače pa nikoli, res ne.

— Lagati je greh, Miha. Pa si kdaj — bog nas varuj! — nečistvoval? Si poželel svojega bližnjega ženo?

— Poželel že, poželel, tovariš fajmošter, do greha pa nikoli ni prišlo.

— Tako je tudi prav! Pa — si grdo govoril?

— Ja, to pa večkrat, vendar mi potem žena vedno takšne napove, da mi je navadno kar žal.

— Vidiš, preklinjanje je tudi greh! Kaj pa — vbogajme si kaj dajal?

— Ne, to pa ne, tovariš fajmošter, to ni vredno človeka in v naši družbi sploh ni več v navadi...

— Vendar je še veliko revežev pri nas, Miha. Poglej na primer, kadar pride do poplav ali potresov ali...

— Ja, tako pa že! To pa pri nas enostavno odtegnejo, pa je.
 — Si kdaj pričal po krivem?
 — Ne hodim po sodnijah, tovariš fajmošter. Sicer pa sem komunist, in kaj takega nikoli ne bi storil.
 — Prav, prav, Miha. Kaj pa — si spoštoval Gospodov dan?
 — Ob nedeljah v naši tovarni nikoli ne delamo, tudi jaz ne.
 — Očeta in mater si spoštoval?
 — Kaj pa vendar mislite o meni, seveda! Očetu sem priskrbel lepo pokojnino, in ko je umrl, sem vzel mater k sebi.

— To je lepo od tebe, Miha. Pa — zdaj se je župnik zaupljivo nagnil k njemu, — si kaj hodil v cerkev, ali pa vsaj malo pomolil na tihem?

— Ne, oprostite, tovariš fajmošter, to pa ne! Jaz sem vendar komunist, in to ne kakšen jubilejni ali dobičkarski, temveč pravi, od vsega začetka, in to se nikakor ne sklada z mojim prepričanjem, čeprav pravi žena, da človek nikoli ne ve, kdaj mu kakšna stvar prav pride, in da beseda ni konj, vendar tu pa ne popustim in konec.

— Prav, prav, Miha! Glej, nihče ni popoln, ne ti, ne jaz, vsakdo greši, toda Gospod je neskončno dobrotljiv in nam grehe odpušča. Zato pa moli za menoj, Miha, da ti bo odpuščeno.

— Obžalujem vsak morebitni greh proti očetu in materi...

Miha je pomislil, da ta stavek sploh ne žali njegove zavednosti, zato je ponovil:

— Obžalujem vsak morebitni greh proti očetu in materi...

— ...proti sestri in bratu, ženi in otrokom, svojim in tujim, proti predpostavljenim in podrejenim, sosedom, sostanovalcem, krajanom in drugim sodržavljanom...

— ...proti sestri in bratu, ženi in otrokom... je godrnjal Miha, ker se mu je stvar še vedno zdela v redu.

In naprej sta molila:

— Obžalujem domišljavost, napihnjeno, poželjivost, preklinjanje, naglo jezo, nevoščljivost, nesramnost, požrešnost, trmoglavost, nezadovoljstvo z božjimi in uradnimi naredbami in predpisi, svoje-glavost, lenobo, zaničevanje, vmešavanje v tuje zadeve, norčevanje in nesnažnost.

Obžalujem, da tega, kar bi bil moral misliti, nisem mislil, da tistega, kar bi bil moral govoriti, nisem govoril, in kar bi bil moral storiti, nisem storil.

Kesam se grehov, ki sem jih naštel in ki sem jih pozabil naštetih, grehov, ki se jih zavedam ali se jih ne zavedam, in grehov, ki izvirajo iz drugih grehov. Kesam se z mislimi, besedami in dejanji.

— Tako, Miha, je rekel župnik milo in napravil nad njim veliko znamenje križa, — če boš vedno tako vzorno živel kot doslej, boš prišel v nebesa tako zagotovo, kakor jaz tu sedim!

— Toda tovariš fajmošter! je prestrašeno zavpil Miha, — jaz vendar nočem in ne smem v nebesa, jaz sem vendar komunist!

— Kljub temu, Miha, kljub temu boš prišel v nebesa, kajti Gospod ne gleda na zunanja znamenja, temveč na dela, in tvoja dela so dobra, Miha!

Te besede so Mihi zvenele v ušesih še, ko se je ves poten zbudil. Slišal jih je tudi še potem, ko ga je že davno nehal boleti želodec in je že tako dolgo jedel spet krompirjevo juho, da ga je celo vest zaradi potic in pirhov samo še rahlo skelela.

»Nebesa, nebesa, prišel boš v nebesa!« je odmevalo v njem in tako silno se je žrl zaradi tega, da naposled ni več zdržal in je stopil k sekretarju celice ter začel:

— Mojkrščenduš, tovariš sekretar, jaz primojkrvav da ne bom nikoli več prispeval niti dinarja ne za poplavljenca ne za potresence ne za kakšne druge preklete reveže. In jaz tristotavžent hudičev ne bom več spal samo s svojo ženo ampak tudi z drugimi. Zakaj bi sploh bil pošten! Ne bom več! Lagal bom, kradel bom, lenaril bom, otroke pretepal in po krivem pričal, če bo treba, milijon zelenih, z ušmi posutih hudičev!

Sekretar je bil tako presenečen, da je mehanično rekel:

— Ne kolni, Miha, to se ne spodobi!

— Pa klel bom tudi, majka mu kruljava, pa nesramen bom prav zanalašč, hudič, peklenšček, zlodej satanski, prekleti, okleščeni, zagamani!

— Tovariš Miha! se je zadrhl sekretar, — zdaj je pa dovolj cirkusa. Prvič, takoj umolkni, drugič, sedi in, tretjič, mi razloži, kaj te je obsedlo!

Miha je sedel in rekel:

— Začelo se je tako, da sem se zadnjič najedel žegna, potem pa pil, potem me je vso noč bolel želodec, pa sem spet pil in potem se mi je prikazal fajmošter in sva imela dolgo spoved in potem je rekel, naj le naprej živim tako kot doslej, pa bom zagotovo prišel v nebesa, in jaz sem mu rekel, da sem že petnajst let, že od vsega začetka ko-

munist, pa noben jubilejni ali dobičkarski, temveč pravi, in da zato nočem v nebesa, on pa je rekel, da to ni važno in da je že vse v redu, da bom na vsak način prišel v nebesa, ker tako lepo živim. In ker jaz nočem v nebesa, ker sem komunist, sem sklenil, da ne bom več živel tako kot doslej, primojsvet hudičev, da ne, in zato bom kradel in lagal in klel in...

— Počasi, počasi, tovariš Miha! je rekel sekretar. — Lepo po vrsti mi priznaj, da se ti ni nič sanjalo, ampak da si bil pijan, pa te je dobil far v svoje kremplje, molči! Potem pa mi povej, kaj vse te je far spraševal. Gotovo te je vprašal, če hodiš k maši in če moliš, kaj?

— Me je, ja, pa sem rekel, da ne hodim!

— No, to pa je vendar greh, ne?

— Seveda je, ampak je rekel, da samo majhen.

— Kaj pa te je potem še spraševal?

— Oh, če kradem, pa sem rekel, da ne. Če imam druge babe, pa sem spet rekel, da ne. Pa če lažem, če kolnem, če skrbim za starše, če pomagam revežem, če izpolnjujem uredbe, če spoštujem mojstra in delovodjo pa tebe in tovariše s komiteja pa...

— In kaj si rekel?

— Da ubogam in spoštujem, seveda, in vse drugo tudi.

— In kaj je še vprašal?

— Če sem domišljjav, če lenarim, če pričam po krivem, če zaničujem tovariše, če sem nevoščljiv, če...

— In kaj si ti rekel?

— Ja, da ne, seveda, saj sem vendar komunist, in potem je rekel, da živim tako, da bom prišel v nebesa, in jaz sem rekel, da ne maram v nebesa, on pa je rekel, da nič ne pomaga, da bom vseeno prišel, ker bog menda sploh ni rasist in birokrat, in zdaj sem sklenil, da pač enostavno ne bom več živel tako, kot je fajmošter rekel, da je prav, in kot sem živel doslej. Pa bom lenaril, imel druge ženske, kradel, pil, preklinjal, hudič prekleti, saj vendar nočem priti v nebesa!

— Ti si cepec! se je zasmel sekretar. — saj nebes vendar sploh ni, to bi vsaj moral vedeti, če si že tako ponosen na svoj staž. To te je fajmošter lepo naplahtal.

— Saj vem, da jih ni, je rekel Miha. — ampak fajmošter je hotel reči, da živim kot kristjan, jaz pa sem vendar že petnajst let...

— Ti si butec! se je zadržal sekretar. — Mar sem jaz kristjan? Mar so drugi tovariši kristjani? Pa vendar živimo vsi tako. Kaj pa bi ti sploh rad? Da ti dam ukor? Da te predlagam za izključitev?

Kradel boš, druge ženske boš imel, lenaril boš, preklinjal! Lepa reč! Kršil boš našo moralo, naše zakone! Veš, kaj se ti bo zgodilo? Iz službe te bodo vrgli, zaprli te bodo in — takšnih ljudi mi ne potrebujemo, da veš!

Miha je debelo požiral in gledal sekretarja in nazadnje mehanično vprašal:

— Da bi prišel v zapor in da bi me izključili?

— Tako je, tovariš Miha. Zato pa pravim, bodi pameten.

— Hudič! je rekel Miha počasi, — potem sem pa že rajši dober državljani in pridem v nebesa!